

HEILSA

TÁ KVINNA VERÐUR RAKT AV KRABBA Í BRÓSTINUM

Hevur læknin illgruna um krabbamein í bróstunum, fáa kvinnur bjóðað eina sokallaða kliniska röntgenbróstkanning. Hetta er ein röntgenkanning, sum er meira viðfevnd enn vanliga röntgenbróstkanningin, ið verður gjørd sum snarkanning

Vilmund Jacobsen

Eitt veksandi tal av kvinnum við bróstrabba fáa viðgerð við heilivági fyri ætlaða skurðviðgerð. Endamálið við viðgerðini er at minka um krabbameinsknútin, soleiðis at skurðviðgerðin verður minni umfatandi, tá hon skal fremjast.

Tá sjúkuavgerðin – bróstrabbi – er ein veruleiki, kann við einari røð av kanningum finnast fram til, hvussu umfatandi sjúkan er.

Tá kannað verður, um sjúkan móguliga hevur breitt seg, verður hetta eitt nú gjørt við röntgenkanning av lungum, ymiskum blóðroyndum og móguligum skanningum.

Tað er læknin, sum mælir til, hvørt viðgerð við heilivági skal gevast fyri skurðviðgerð av størri krabbameinsknútum ella ikki, og tá verður gjarna hugsað um knútar, sum eru tveir sentimetrar ella størri.

Viðgerðin við heilivági er sum oftast kemoterapi, og henda viðgerð fevnir um fleiri ymisk evni.

Vanliga tekur kemo-viðgerðin umleið 18 vikur tilsamans – triggjar viðgerðir við trimum vikum ímillum hvørja viðgerð og síðan níggju viðgerðir við einari viku millum hvørja viðgerð.

Mest brúktá viðgerðin er triggjar røðir við tí, sum

rópt verður epirubicin og cyklofosamid – og síðan níggju røðir við paclitaxel.

Læknin metir leypandi um virknaðin av viðgerðunum við röntgenbróstkanning, ultraljóði ella skanningum.

Á hátt kann stóða skjótast gjørligt takast til viðgerðina – um hon í fyrsti syfti ikki vísir seg at hjálpa sjúklinginum.

Tá illgruni er

Er illgruni um bróstrabba, verða trý sløg av kanningum gjørd – ein læknakanning, ein myndakanning og síðan biopsi, sum er sýnsroynd, tikin til sjóneykukanning úr livandi vevnaði.

Tá henda kanning fevnir um triggjar partar, verður kanningin eisini rópt ein "triple test" ella ein "triple diagnostikkur".

Nakriar kanningar hava til endamáls at finna út av, hvørt talan er um krabbamein ella ei – og aðrar hava til endamáls at finna út av, um krabbasjúkan hevur breitt seg.

Læknin hyggur eftir bróstunum og kannar tey gjølla fyri at vita, um her eru knútar, og hann kannar eisini, um eitlarnir undir arminum ella lymfurnar, sum vit vanliga rópa tað, eru hovnar.

Myndakanningin er ofta bæði röntgenbróst-

kanning (mammografi) og ultraljóðskanning, og í serstøkum føri kann talan eisini gerast um MR-skanning av bróstunum.

Tá biopsi verður tikin, sum eisini er partur av hesi kanning, verður hetta vanliga gjørt við einari nál, men í onkrum føri er neyðugt at taka allan knútin fyri at kanna vevnaðin nærri undir sjóneyku.

Hevur læknin illgruna um krabbamein í bróstunum, fáa kvinnur bjóðað eina sokallaða kliniska röntgenbróstkanning. Hetta er ein röntgenkanning av bróstunum, sum er meira viðfevnd enn vanliga röntgenbróstkanningin, ið verður gjørd sum snarkanning.

Við vanligari röntgenbróstkanning verður bróstið trýst so flatt sum gjørligt millum tvær plátur, og tað eru kvinnur, sum halda, at hetta er óbehagiligt – serliga, um bróstið frammanundan er eymt ella spent.

Vanliga verða tvær röntgenmyndir tiknar av hvørjum brósti, og henda kanning tekur bert nakrar minuttir.

Röntgenmyndirnar verða kannaðar av serlæknum, róptir radiologar ella röntgenlæknar.

Eitt broytt likam

Tað er ógvuliga ymiskt,

Læknin hyggur eftir bróstunum og kannar tey gjølla fyri at vita, um her eru knútar, og hann kannar eisini, um eitlarnir undir arminum ella lymfurnar, sum vit vanliga rópa tað, eru hovnar

hvussu ein kvinna hevur tað undir og eftir viðgerð fyri bróstrabba.

Hevur kvinna verið fyri stórar skurðviðgerð, kann tað gerast neyðugt hjá henni at liva við einum broyttum likami, og tað kann taka tíð hjá henni at venja seg við nýggju umstøðurnar.

Tá fólk liva við einari álvarsligari sjúku sum krabbameini, uppliva mong, at tey gerast meira nærverandi og seta størri prís upp á familju, vinir og gerandisdagin annars.

Hinvegin er tað ein sannroynd, at nógvar kvinnur, sum hava tikið

annað bróstið, stúra fyri at síggja seg sjálvar í speglinum, tí arrið kann tykjast stórt.

Men, her mugu vit minnast til, at tað serliga er beint eftir skurðviðgerðina, at arrið tykist stórt, men sum tíðin gongur verður tað bæði minni og bleikari.

Hjá nøkrum kvinnum er mista bróstið ein stóur trupulleiki, meðan aðrar ongar trupulleikar hava við eitt nú at standa undir búsu í almennari svimjihøll.

Flestu kvinnur uppliva, at jú longri tíð er liðin síðan skurðviðgerð og

sjúku, tess størri er møguleikin fyri, at tær fáa álit á egið likam aftur.

Endurskapa bróstið

Um kvinna longu er ella skal skurðviðgerðast fyri bróstrabba, kann hon umhugsa at fáa endurskapt mista bróstið.

Tað merkir, at kvinnan kann fáa eitt bróst, sum minnir um bróstið, hon hevur mist – antin við vevnaðarísing (eftirgjørdum brósti), har egin vevnaður verður brúktur ella við einari flætting av egnum vevnaði og implantati.

Kelda: www.cancer.dk